

A Pécsi Ítéltábla Hámori és Soltész Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - Szabó Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és Dr. Purás Ügyvédi Iroda által képviselt **II.rendű alperes neve** (CÍME) II. rendű alperesek ellen árverés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a...Törvényszék 2013. szeptember hó 23. napán kelt,számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 10., a II. rendű alperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés meghozta az alábbi

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperesek elsőfokú perköltség megfizetésre kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I-II. rendű alpereseknek 15 napon belül 38.100-38.100,- (harmincnyolcezer-egyszáz - harmincnyolcezer- egyszáz) forint elsőfokú, és 67.050-67.050,- (hatvanhétezer-ötven - hatvanhétezer-ötven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes által 2013. május hó 27. napján - az I. rendű alperesi gazdasági társaságból kizárt felperes üzletrésze - tartott árverés jogellenes volt, ezért a II. rendű alperes nem szerezte meg a felperes üzletrészeinek tulajdonjogát, ezt meghaladóan - az érvénytelenség megállapítása tárgyában - a felperes keresetét elutasította. A határozat indokolásában megállapította, hogy az I. rendű alperes a 2006. évi IV. tv. (Gt.) 139. § (1) bekezdésében foglalt határidőn túl, nem a kizárást elrendelő ítélet jogerőre emelkedését követő 45 napon belül tartotta meg a nyilvános árverést. Kifejtette, hogy a kizárást elrendelő határozat a másodfokú határozat keltének időpontjában jogerőre emelkedett, a határidő számítására a Pp. 228. § (1) bekezdés második fordulatában foglalt szabályok - a kézbesítést, mint kezdő időpont - nem alkalmazhatók. Kiemelte, hogy a 45 napon túl megtartott árverés jogellenes volt, eredménytelennek tekintendő, és ezért kizárja a II. rendű alperes tulajdonszerzését. Utalt arra, hogy a megállapítási kereset Pp. 123. §-ban

foglalt feltételei fennállanak, a megállapítás a felperes jogvédelme érdekében szükséges, és a felperes teljesítést nem követelhet. Kifejtette ugyanakkor, hogy az árverés érvénytelenségét nem állapíthatta meg, mivel az árverési vevő tulajdonszerzésére a Ptk. 120. § (1) bekezdésében foglaltak irányadóak, az árverés eredeti tulajdonszerzési mód, amelyre az érvénytelenség szabályait nem lehet alkalmazni.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Az I. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a kizárást elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított 45 nap a Pp. 228. § (1) bekezdése alapján a határozat közlésével kezdődött, e kezdő időponttól számított 45 napon belül pedig az árverést megtartotta. Utalt arra, hogy 45 napon túl is tartható árverés, a Gt. 140. § (3) bekezdése alapján 6 hónap az az objektív határidő, amelyen túl az árverést tartani nem lehet.

A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Az I. rendű alperessel egyező indokokkal a Pp. 228. §-ra és a Gt. 140. § (3) bekezdése szerint objektív határidőre hivatkozott. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az árverés jogellenességének megállapításával tartalmilag a szerzés érvénytelenséget is megállapította, és annak jogkövetkezményeit alkalmazta annak ellenére, hogy az árverés megsemmisítésére nem volt törvényes lehetőség.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezések megalapozottak.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai alapján kiegészíti az alábbiakkal:

Felperest aTörvényszék, mit Cégbíróság a 2003. május hó 10.napján kelt végzésével 2013. február hó 28. hatállyal törölte az I. rendű alperesi gazdasági társaság tagjai közül. Közzétételre a Céglőny 2013.-i számában került sor.

Az I. rendű alperes saját tőkéje a 2012. december 31-i mérleg szerint 34.717.000,- forint volt.

Felperes az I. rendű alperesi gazdasági társaságban 25 % mértékű üzletrésszel rendelkezett.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel sem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével, mivel a felperesi kereset teljesítésének részben anyagi jogi, részben eljárásjogi akadályai vannak, emellett pedig az elsőfokú bíróság az árverés jogellenességének megállapításával a kereseten is túlterjeszkedett.

Felperes keresetében arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes az árverés Gt.-ben foglalt szabályait megsértette, és ezért az árverés érvénytelenségének, és annak megállapítását kérte, hogy az árverési vevő az üzletrész tulajdonjogát nem szerezte meg. Az elsőfokú bíróság az érvénytelenség megállapítása iránti keresetet - a rendelkező rész és az indokolása szerint is - elutasította, és az árverés jogellenességét állapította meg annak ellenére, hogy felperesnek ilyen tartalmú megállapítási keresete nem volt.

A Pp. 215. §-a értelmében a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen. A Pp. 3. §-ából is következően a bíróság érdemi döntésének kereteit a kereset és az ellenkérelem szabja meg. Ekként a bíróság nem ítélt meg többet, mint amit a felperes keresetében (az alperes a viszontkeresetében) kért, de kevesebbet sem annál, mint amit az alperes (viszontkereset esetében a felperes) elismer. Ez a rendelkezés a marasztaló, megállapító, illetve a jogalakító ítéletek esetében egyaránt irányadó, és kiterjed a főkövetelések járulékaire is. A kereseten túlterjeszkedés lényeges eljárási szabálysértés, de a perbeli esetben ez okból nem szükséges az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, mivel az elsőfokú bíróság a felperes tényleges előterjesztett két megállapítási keresetéről is döntött, és e döntés felülbírálható volt.

Felperes az árverés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét részben arra alapította, hogy az I. rendű alperes a Gt. 139. § (1) bekezdésében meghatározott 45 napon túl tartotta meg az árverést, részben egyéb okokra - az árverési hirdetmény nem felelt meg a Gt. rendelkezéseinek, az elővásárlási jogról a társaság taggyűlése előzetesen nem határozott - hivatkozott.

A Gt. 139-140. §-ai részletesen szabályozzák az árverés lebonyolításának rendjét, nem tartalmazzak azonban olyan rendelkezést, amely az árverés szabályainak megsértéséhez az árverés érvénytelenségének jogkövetkezményét fűzi. Jogszabályi felhatalmazás hiányában a bíróságnak nincs lehetősége arra, hogy az árverés szabályainak megsértése folytán az árverést megsemmisítse, az árverés érvénytelenségét állapítsa meg, mivel a bíróságok az Alaptörvény alapján függetlenek, de a törvényeknek vannak alárendelve (Alaptörvény, bíróságok 26. Cikk). A magyar jogrendszer a Vht. árverésre vonatkozó szabályainak megsértése esetén biztosít hatáskört a bíróság számára a végrehajtási eljárás során előterjesztett jogorvoslat körében a végrehajtási cselekmény - az árverés - megsemmisítésére (BDT.2009/2038. szám alatt közzétett eseti döntés), a Gt. a bíróságnak ilyen jogkört nem biztosít. A Gt. 140. § (3) és (6) bekezdése az árverés eredménytelenségéről rendelkezik, ezért a felperesnek a határidő elmulasztására alapított keresete tartalmában az árverés eredménytelenségének megállapítása

íránti keresetként értelmezhető, a másodfokú bíróság a keresetet ezért ennek megfelelő tartalommal bírálta el.

A megállapításra irányuló keresetnek két konjuktív jogszabályi feltétele van a Pp. 123. §-a szerint, az egyik a felperesnek az alperessel szembeni jogvédelme szükségessége, a másik az, hogy a felperes teljesítést ne követelhesse. A két feltétel együttes természetű, azaz egyik feltétel hiánya a kereset elutasításához vezet, mégpedig érdemi vizsgálat nélkül, pusztán a Pp. 123. §-ában írt feltételek hiánya miatt. A bíróságnak a törvényes feltételek meglétét hivatalból vizsgálnia kell. A perbeli esetben a megállapítási kereset feltételei fennállnak, mivel felperes az árverés, az üzletrész átruházás tényéből eredően teljesítést nem kérhet, ugyanakkor a jogmegóvás szükségessége is fennáll, mert az árverés eredménytelenségének megállapítása esetén a felperes az I. rendű alperesi társaság saját tőkéjéből ráeső részesedésre tarthat igényt a Gt. 140. § (6) bekezdése alapján.

A felperes határidő elmulasztására alapított árverés eredménytelenségének megállapítása iránti keresete azonban alaptalan, mivel az I. rendű alperes nem késett el az árveréssel két okból sem. Részint a Gt. 140. § (3) bekezdése szerint 6 hónap az a határidő, amely után árverés nem tartható, a 6 hónap elmulasztása esetén eredménytelen az árverés. Másrészt az I. rendű alperes nem mulasztotta el a Gt. 139. § (1) bekezdése szerinti 45 napot sem. A Gt. 139. § (1) bekezdése alapján e határidőt a kizárást elrendelő ítélet jogerőre emelkedésétől kell számítani, a jogerő tekintetében pedig a Polgári Perrendtartás szabályai irányadók. A Pp. 228. § (1) bekezdése szerint az a határozat, amely fellebbezéssel nem támadható meg, kihirdetésével (218. §) emelkedik jogerőre; azok a határidők azonban, amelyeket a határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani, a határozatnak a féllel történő közlésétől (219. §) kezdődnek. Ennek alapján a perbeli esetben a határidő kezdő napja a másodfokú ítélet kézbesítésének időpontja volt. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy ez a jogértelmezés áll összhangban az Alaptörvényben megfogalmazott, „józan ész” követelményével (Alaptörvény bíróságok 28. Cikk). Ellenkező értelmezés esetén ugyanis a másodfokú határozat keltétől számított határidő lejártá bekövetkezhethetne anélkül is, hogy a határozatról a fél tudomást szerzett volna figyelemmel a Pp. 254. § (4) bekezdésében foglalt 30 napos visszaküldési és 15 napos kézbesítési határidőre.

Alaptalan az eredménytelenség megállapítása iránti kereset a felperes keresetében megjelölt egyéb szabálytalanságokra hivatkozással is. Amennyiben az I. rendű alperes megsértette az árverési előírásokat a hirdetménnyel, az elővásárlási jog gyakorlása körében tett nyilatkozattal, törvényi rendelkezés hiányában ez az árverés eredménytelenségét nem jelenti, a felperes az ebből eredő kára megtérítését marasztalási perben kérheti annak bizonyítása mellett, hogy az árverési szabályok maradéktalan betartása esetén magasabb vételárhoz jutott volna.

Felperes az érvénytelenség - ténylegesen eredménytelenség - megállapítása mellett annak megállapítását is kérte, hogy az árverési vevő (II. rendű alperes) az üzletrész tulajdonjogát nem szerezte meg. E kereset feltétele a Pp. 123. §-ban foglaltakon túl a Pp. 3. §-a alapján annak igazolása, hogy a felperesnek az igény érvényesítéséhez jogi érdeke fűződik, a keresetnek helyt adó döntés következményeként a II. rendű alperes tulajdonszerzése hiányában ismételten felperes lesz az üzletrész tulajdonosa, illetve az üzletrész ismételten értékesíthető árverésen. A bírói gyakorlat ennek alapján elismerte a volt házastárs perindítási jogát a házastársa tulajdonaként nyilvántartott üzletrészre vonatkozó átverés tekintetében (BDT.2013/2915. szám alatt közzétett eseti döntés), illetve a folyamatban lévő kizárási per alperese perindítási jogát (BH.2000/114. szám alatt közzétett eseti döntés), tekintettel arra, hogy a jogi érdekeltséget az üzletrész tulajdonjogának megszerzése illetve visszaszerzése megalapozta. A hivatkozott döntések azt eredményezték, hogy az üzletrész tulajdonosa a per eredményeként az igényt érvényesítő felperes lett.

A perbeli esetben a felperest az I. rendű alperesi gazdasági társaságból a bíróság kizárta, tagsági jogviszonya megszűnt, a cégbíróság a tagok közül törölte, ezért eredményes megállapítás sem hat ki jogaira, kötelezettségeire, üzletrésze tulajdonjogát nem szerezheti vissza, és 6 hónap eltelte miatt az üzletrészre már újabb árverés sem tartható, ezért a felperesnek nincs olyan jogi érdeke, amely őrt a II. rendű alperessel szemben az üzletrész tulajdonjogát érintő megállapítási kereset előterjesztésére feljogosítaná.

Fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I. és II. rendű alperes elsőfokú és másodfokú eljárásban felmerült költségét köteles viselni, az alperesek perköltség megfizetésre kötelezését pedig mellőzni kellett. A felmerült költség az alperesek 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíja, amit az általuk lerótt fellebbezési eljárási illeték.

P é c s. 2014. április 16.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró